

Asia: VN/12439/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Hankinta-alueen kiellettyjä alueita koskeville säännöksille on esitetty kaksi eri sääntelyvaihtoehtoa. Kumpi olisi mielestänne selkeämpi?

-

Muu palaute esitysluonnoksesta.

Asia: VN/12439/2023

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleisiä huomioita:

Ilman toimivaa kriteeristöä metsä- ja maatalousbiomassalle on suuri riski, että uusiutuvan energian käyttö edistää luontokatoa. Luonnonsuojeluliitto katsoo, että hallituksen esitys ei riittävästi huomioi luonnon monimuotoisuutta, ilmastovaikutuksia, eikä EU:n uusiutuvan energian direktiivin (RED III) täytäntöönpanoa.

Luonnonsuojeluliitto jätti RED III-työryhmän raporttiin eriävän mielipiteen syyskuussa 2024, sillä esitykset eivät olleet riittäviä turvaamaan bioenergian kestävyttä. Pidämme hyvänä, että plantaasimetsien määritelmää on tarkennettu vastaamaan EU:n määritelmää.

Vanhat ja luonnontilaiset metsät (10§ kohta 4b):

Luonnonsuojeluliitto pitää huolestuttavana, että hallituksen esitys ei riittävästi vahvista metsäbiomassan kestävyyskriteerejä. Suomessa on tullut tasaisesti esiin väärinkäytöksiä, jotka todistavat ettei nykyinen metsäenergian käyttö ole ympäristön kannalta kestävä. Tapauksia, joissa

vanhoja metsiä on hakattu ja puut ovat päätyneet energiantuotantoon on tullut esiin esimerkiksi Inarissa ja Kuusamossa, sekä Värriön yhteismetsän ikimetsiä on kuljetettu poltettavaksi Rovaniemelle. Poliittikkatoimet tapausten estämiseksi ovat jääneet heikoiksi. Niitä olisi perusteltua esittää REDIII-toimeenpanon yhteydessä.

Luonnonsuojeluliitto myös huomauttaa 10 § 4a-c -kohdissa käytetään muotoilua "vältetään" tietty toimenpide. Muotoilun tulisi selkeämmin osoittaa, että kohtien a-c toimia ei voi tehdä.

Luonnostekstin mukaan "metsäbiomassan tulisi olla peräisin valtiosta, jossa voimassa olevalla kansallisella lainsäädännöllä ja käytössä olevilla seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmillä varmistetaan, että metsäbiomassa ei ole peräisin — iki- ja aarniometsistä, biologisesti erittäin monimuotoisista metsistä, luonnontilaisista tai ei-luonnontilaisista yli hehtaarin suuruista biologisesti erityisen monimuotoisista ruohoalueista, nummista, kosteikoista ja turvemaista."

Nykyisillä kirjauksilla ei pystytä vielä varmistamaan ettei puuta vanhoista metsistä päätyisi energiakäyttöön. Samoin Suomesta puuttuu lainsäädäntö tai seurantamenetelmät varmistamaan, ettei puu olisi biologisesti erittäin monimuotoisista metsistä.

Liitto on huolissaan siitä, että mikäli ministeriön vanhoille metsille ehdottamat kansalliset kriteerit eivät parane, niiden ulkopuolelle jää runsaasti luonnon ja hiilivarastojen kannalta arvokkaita kohteita, jotka tulisi jättää hakkuiden ulkopuolelle. Vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojeleminen on osa toimia luontokadon pysäyttämiseksi, mutta jos kriteerit määritellään liian tiukoiksi, ne päinvastoin mahdollistavat luontokadon jatkumisen, hiilivarastojen hupenemisen ja vanhojen ja luonnontilaisten metsien päätyminen polttoon. Silloin EU:n biodiversiteettistrategian ja RED III:n kestävyyskriteerien tavoitteet eivät toteudu.

Luonnonsuojeluliitto muistuttaa myös hallitusohjelman kirjauksesta, jonka täytyminen on vaarassa: "Hallitus suojelee jäljellä olevat kansalliset kriteerit täyttävät valtion luonnontilaiset, vanhat metsät. Hallitus varmistaa riippumattoman kriteeristön valmistumisen nopealla aikataululla." Lausuntokierroksella olleet vanhojen metsien kriteerit eivät ole tieteen mukaiset tai tunnista kaikkia vanhoja metsiä, eivätkä ne siten ole käyttökelpoiset tässä yhteydessä.

Laajat avohakkuut (10§ kohta 4d)):

Luonnonsuojeluliiton mielestä YVA-lain muotoilu ei täytä kriteeriä laajan avohakkuun enimmäisrajasta, sillä myös 200 ha laajemmat avohakkuut ovat mahdollisia, niihin vain tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Tarvetta laajojen avohakkuiden sääntelylle tulee tarkastella sen mukaan, mitkä ovat suurimpien avohakkuiden ympäristövaikutukset ja avohakkuiden suurimmat toteutuneet koot, ei keskikoon mukaan. Huomioon tulisi myös ottaa toisiinsa kytkeytyvät kuviot, joita hakataan 10 vuoden tarkastelujakson aikana, muodostaen laajemman kokonaisuuden kuin mikä käy tilastoissa ilmi.

Kuollut puuaines (10§ kohta 4e)):

Kestävyyskriteerien mukaan tulee asettaa paikallisesti tai ekologisesti rajat puiden määrälle, jotka pitää säilyttää kuolleen puuaineksen korjuussa. Liiton mielestä ohjeistus lakiehdotuksessa kuolleen puuaineksen korjuun soveltamiseen on puutteellinen, sekä kansallisen metsästrategian tavoitteet ja

toimeenpano eivät ole riittäviä kriteerin täyttämiseksi. Käytännössä esimerkiksi metsänhoidon suositusten toteutumisen valvonta ei ole riittävää, jotta voitaisiin olla varmoja että RED:n kriteereissä mainittu paikallinen tai ekologinen raja toteutuisi. Ekologisessa mielessä talousmetsissä tulee tavoitella 20 m³/ha kuollutta puuainesta. Näistä rajoista tulisi säätää metsälaissa.

Kannot ja juuret (10§ kohta 4a)):

Kantojen ja juurien energiakäyttö on haitallista maaperän hiilivaraston näkökulmasta, ja liiton näkökulmasta se voitaisiin joitain erityistapauksia, kuten juurikäpäläalueita tai rakentamiskohteita, lukuunottamatta kieltää lailla. Toiminnanharjoittajien tulee vähintään osoittaa kestävyysjärjestelmässään miten ne välttävät kantojen ja juurien korjuun energiantuotannossa.

LULUCF-kriteerit (10 a § 3)):

RED III:n mukaan jäsenvaltion tulee esittää näyttöä siitä, etteivät raportoidut maankäyttösektorin päästöt ylitä poistumia. Suomen LULUCF-sektorilla päästöt ylittävät selvästi poistumat, ja LULUCF-sektori on yli 10 Mt CO₂-ekv. päästölähde vuosia 2021–2023 koskevien tilastotietojen mukaan. Maankäyttösektorin muutokseen nielusta päätölähdeksi on vaikuttanut erityisesti metsien hiilinielujen hävittäminen. Lakiesityksessä ei avata, miten RED III:n vaatimukset aiotaan täyttää tämän säännöksen osalta.

Kaskadikäyttöperiaate:

RED III:n kaskadikäyttöperiaatteen mukaisesti biomassa olisi käytettävä siitä saatavan suurimman taloudellisen ja ympäristöön liittyvän arvonlisäyksen mukaisessa järjestyksessä, ensisijaisesti pitkäaikaisiin tuotteisiin ennen energiakäyttöä. Kaskadikäyttöperiaate ei kuitenkaan Suomessa toteudu. Tällä hetkellä myös jalostuskelpoista puuta päätyy suoraan energiakäyttöön. Poliittikkatoimet olisivat siis tarpeellisia ja niillä tulisi puuttua erityisesti veroetuuksiin, jotka vääristävät markkinaa, sekä Metkan pienpuun keruun tukeen.

Lakiesitys ei sisällä korjaustoimenpiteitä kaskadikäyttöperiaatteen täytäntöönpanon varmistamiseksi Suomessa. Suomen on suunniteltava biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista peräisin olevan energian tukijärjestelmät siten, että vältetään kannustamasta kestävämmiin kehityspolkuihin, ja jotta voidaan varmistaa, että puubiomassaa käytetään siitä saatavan suurimman taloudellisen ja ympäristöön liittyvän arvonlisäyksen mukaisesti seuraavassa ensisijaisuusjärjestyksessä: puuperäiset tuotteet, puuperäisten tuotteiden käyttöä jatkaminen, uudelleenkäyttö, kierrätys, bioenergia ja loppukäsittely. Tämä on sisällytettävä lakiehdotukseen.

Turvemaiden kuivattaminen (9 §):

Suomessa tapahtuu yhä uudisojituksia, eikä meillä ole riittäviä menetelmiä niiden seurantaan, tilastointiin tai estämiseen. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan 10 vuoden aikana Suomessa uudisojitettiin noin 20 000 hehtaaria. Nykykäytännöillä ei voida olla varmoja, etteikö energiakäyttöön päätyvä biomassa olisi peräisin vuoden 2008 jälkeen ojitetulta alueelta.

Immonen Nelli
Suomen luonnonsuojeluliitto ry